

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2021-5-075 (Ortak Girişim)
Karar Sayısı : 22-04/57-26
Karar Tarihi : 19.01.2022

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Şükran KODALAK, Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK

B. RAPORTÖRLER : Ayşe Nur ÖZDEMİR, Serkan GÜMÜŞ, Oğuzhan ÇUKUR

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Juki Corporation
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK,
Av. Baran CAN YILDIRIM
Yıldız Mah. Çitlenbik Sok. No:12 Beşiktaş/İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU:** Mitsubishi Electric Corporation'ın endüstriyel dikiş makinesi işkolu ve iştiraki Meiryō Technica Corporation'ın endüstriyel dikiş makinesi işkolu üzerinde Juki Corporation ve Mitsubishi Electric Corporation tarafından ortak kontrol tesis edilmesi işlemi.

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 31.12.2021 tarih, 24206 sayılı ile giren bildirim üzerine düzenlenen 17.01.2022 tarih ve 2021-5-075/Öİ sayılı Ortak Girişim Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle, dosya konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(4) Başvuruda, Juki Corporation (JUKI) ve Mitsubishi Electric Corporation (MELCO) tarafından MELCO'nun endüstriyel dikiş makinesi işkolu ve MELCO'nun tamamına sahip olduğu iştiraki olan Meiryō Technica Corporation (MEIRYO) endüstriyel dikiş makinesi işkolu üzerinde ortak kontrolün devralınması işlemine izin verilmesi talep edilmiştir.

(5) Gerçekleştirilmesi planlanan işlem için JUKI ile MEIRYO arasında 08.11.2021 tarihinde bir hisse devir sözleşmesi imzalanmıştır. Buna göre MELCO'nun sahip olduğu MEIRYO; kendisinin kuracağı şirket Juki TechnoSolutlon Corporation'daki (JUKI TECHNO) hisselerinin %(.)'sini MELCO'ya devredecektir. Akabinde MEIRYO kalan hisselerinin %(.)'ini JUKI'ye devredecektir. Taraflar arasında ayrıca bir Hissedarlar Sözleşmesi imzalanmıştır.

(6) 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin üçüncü fıkrasında; *"Bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir."* hükmüne yer verilmiştir. Anılan hüküm uyarınca dosya konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi sayılabilmesi için ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması ve ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık (tam işlevsel) olarak ortaya çıkması şeklinde iki unsurun birlikte sağlanması gerekmektedir.

- (7) Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz'da (Kılavuz) yer aldığı üzere iki ya da daha fazla teşebbüs ya da kişinin başka bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama imkânına sahip olması durumunda ortak kontrolden söz edilmektedir. Anılan Kılavuz'da ortak kontrolün ortaya çıktığı başlıca durumlara; tarafların eşit oy hakkına sahip olması, stratejik kararların alınmasında veto haklarının bulunması ya da oy haklarının ortaklaşa kullanılması örnek olarak verilmiştir.
- (8) JUKI, JUKI TECHNO'nun hisselerinin çoğuna sahiptir. JUKI TECHNO'nun genel kurul kararlarındaki toplantı nisabı basit çoğunluktur. Her ne kadar JUKI'nin genel kurul toplantılarında çoğunluğu elinde bulundursa da; Hissedarlar Sözleşmesi uyarınca MELCO hissedarlarının, üst yönetimin atanması ve iş planlarının onaylanması konularında veto hakkı bulunmaktadır¹.
- (9) JUKI TECHNO'nun yönetim kurulu üyeleri işlemin bildirildiği tarih itibarıyla tespit edilmemiştir. JUKI TECHNO'nun yönetim kurulunda JUKI'nin (.....), MELCO'nun (.....) üyesi bulunacaktır. MELCO'nun yönetim kurulu kararları bakımından herhangi bir veto hakkı bulunmamaktadır. MELCO'nun yönetim kurulu ve kararları bakımından herhangi bir belirleyici etkisi bulunmasa da; JUKI TECHNO'daki birtakım stratejik kararların genel kurul tarafından alındığı bildirilmiştir. Genel kurul kararlarında iş planlarının onaylanması ve üst yönetimin atanması hususlarındaki veto hakkı itibarıyla MELCO'nun JUKI TECHNO üzerinde, JUKI ile ortak kontrole sahip olduğunu söylemek mümkündür.
- (10) JUKI TECHNO üzerinde ortak kontrolün sağlanacağına tespitinin ardından, bildirim konu ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini yerine getirip getiremeyeceği, bir başka deyişle tam işlevsel olup olmayacağı hususu irdelenmiştir. Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz'un 78. paragrafı ve devamında bir ortak girişimin tam işlevsel olarak nitelendirilebilmesi için; bağımsız olarak faaliyet göstermeyi mümkün kılacak yeterli kaynaklara sahip olma, ana şirketlerin belirli bir işlevi ötesinde faaliyet gösterme, satma ve satın alma ilişkilerinde ana şirketlere bağımlı olmama ve kalıcı olarak faaliyet gösterme gibi nitelikleri haiz olması gerektiği açıklanmasına yer verilmiştir. Buna karşın; bir teşebbüsün tek kontrolünün devralınması durumunda olduğu gibi, ortak kontrolün devralınması, devralan teşebbüslerin planlarına göre devralınan teşebbüsün işlem sonrasında itibaren tam işlevsel sayılmayacak olması halinde dahi, piyasada yapısal bir değişikliğe sebep olacağı da aynı paragrafta düzenlenmiştir². Dolayısıyla söz konusu işlem, bir teşebbüsün kendisine pazar cirosu atfedilebilen bir bölümünün devredilmesine ilişkin olduğundan, yoğunlaşma teşkil etmekte ve 4054 sayılı Kanun kapsamında bir devralma sayılmaktadır ve bildirim tabidir.
- (11) Öte yandan, dosya konusu işlem bakımından ciro bilgileri dikkate alındığında, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin (a) bendinde düzenlenen ciro eşiklerinin aşılmış olduğu ve bu sebeple dosya konusu işlemin izne tabi olduğu görülmektedir.
- (12) 2010/4 sayılı Tebliğ'de etkilenen pazar, *"Bildirim konusu işlemde etkilenme ihtimali olan ve a) Taraflardan iki veya daha fazlasının aynı ürün pazarında faaliyette bulunduğu (yatay ilişki), b) Taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyet gösterdiği herhangi bir ürün pazarının alt veya üst pazarında ticari faaliyette bulunduğu"*

¹ Hissedarlar Sözleşmesi'nin 2, 3, 15. maddeleri.

² 29.04.2021 tarih ve 21-24/290-132 sayılı Kurul kararında da ortak kontrolün hâlihazırda faal olan bir teşebbüs/işkolusu üzerinde kurulması halinin tam işlevsellik kriterinin ayrıca değerlendirilmesine gerek olmaksızın bir yoğunlaşma teşkil edeceği ifade edilmiştir.

(dikey ilişki), ilgili ürün pazarları etkilenen pazarları oluşturmaktadır.” şeklinde tanımlanmaktadır.

- (13) JUKI, Türkiye'deki distribütörleri aracılığıyla endüstriyel dikiş makineleri, ev tipi dikiş makineleri ve elektronik montaj sistemleri alanlarında faaliyet göstermektedir. MELCO ise kilit dikişli dikiş makineleri pazarında faaliyette bulunmaktadır. Tarafların faaliyet gösterdikleri alanlar doğrultusunda etkilenen pazarın daha net anlaşılabilmesi adına, sektör hakkında kısaca bilgi verilmiştir.
- (14) Dikiş makineleri; endüstriyel ve ev tipi dikiş makineleri³ olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. JUKI ile MELCO'nun faaliyet gösterdiği endüstriyel dikiş makineleri genellikle tekstil sektöründe ve seri üretime uygun olarak daha büyük ve ağır parçaları dikmek için kullanılmaktadır.
- (15) Genel anlamda kilit dikişli dikiş makinesi ve zincir dikişli dikiş makinesi olmak üzere iki tip endüstriyel dikiş makinesi vardır. Kilitli dikiş makineleri, iğne tarafından oluşturulan delikten geçerken üst iplik ve alt ipliğin birbiriyle iç içe geçmesi ya da birbirine bağlanması ile oluşan kilit dikiş için kullanılmaktadır. Kilit dikişte kumaşın üstündeki dikişler, altındaki dikişler ile aynı şekilde görünmektedir. Öte yandan zincir dikişler, zincir benzeri örüntüden bir dizi ilmeğin ipliğin kendisine devamlı geri döndürülmesi suretiyle yapılmaktadır. Kilitli dikiş makineleri bir iğne ve bobin ile donatılmış olup, iğnenin aşağı yukarı ve bobinin döner hareketi ile kilit dikiş oluşturulmaktadır. Buna karşın, zincir dikişin bobin ipliğine ihtiyacı bulunmadığından bobin kutuları da bulunmamaktadır. Her iki dikiş türü ve dikişi yapan makinenin ayırt edici özelliklerinin ortaya konmasının akabinde; ilgili ürün pazarı, talep ve arz bakımından incelenmektedir.
- (16) Talep bakımından, öncelikle kilit dikiş ile zincir dikişin görüntülerinin farklı olduğu söylenebilecektir. Daha somut ifadeyle, kilit dikişli dikiş makinesi ile kilit dikiş yapılan bir kumaşın ön ve arka taraflarının ikisi de düzgün olup dokuma izini belli etmez iken; zincir dikişli dikiş makinesi ile zincir dikiş yapılan kumaşın arka tarafında belirgin bir dokuma izi bulunmaktadır.
- (17) Görüntü haricinde farklı dokuma teknikleri sebebiyle kilit dikişli ve zincir dikişli kumaşların esneme dereceleri de farklıdır. Kilit dikişli kumaş neredeyse hiç esnek değilken; zincir dikişli kumaş esnetilebilir.
- (18) Kilit dikişli dikiş makineleri ile zincir dikişli dikiş makinelerinin farklı işlev ve özellikleri müşteri tercihlerine de etki etmektedir. Örneğin, kilit dikiş ile yapılan kumaşların esnek olmayan frak gömleği vb. için uygun olduğu; zincir dikişin ise esnek tişört, kazak, eşofman vb. yapımı için uygun olduğu ifade edilmektedir.
- (19) Arz bakımından ise iki makinenin farklı dikiş yapıları⁴ bakımından makine parçalarında ve üretim hatlarında farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla, iki farklı hammadde, makine parçaları ve üretim süreci olduğu dikkate alındığında, bir makinenin yerine kullanılan üretim hattı diğeri yerine kullanılamamaktadır. Bu üretim hattının değiştirilmesi kayda değer bir maliyet ve zaman gerektirmektedir. Farklı makine parçaları ve üretim süreçleri haricinde endüstrideki genel görüşün de, her iki makinenin farklı ürünler olduğunun kabul edildiği ifade edilmektedir.

³ Ev tipi dikiş makineleri, küçük boyutlu, hafif ağırlıklı ve daha taşınabilir olan, esasen tüketicilere ev kullanımı için satılan ürünlerdir.

⁴ Kilit dikişli dikiş makineleri iğne ve bobin ile donatılmışken; zincir dikişli dikiş makinesinde bobin kutusu bulunmamakta, bunun yerine ilmek çengeli bulunmaktadır.

- (20) Yukarıda yer verilen gerekçelerle, kilit dikişli dikiş makinesi ile zincir dikişli dikiş makinesinin arasında talep/arz bakımından ikame bulunmadığı, dolayısıyla farklı ürünler olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuzda da yer verildiği üzere gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler oluşmuyor ise kesin pazar tanımı yapılmayabilmektedir. Dosya kapsamında kesin bir ilgili pazar tanımı yapılmamasına karşın; değerlendirmeler devre konu İŞKOLU'nun faaliyet alanı da göz önüne alınarak kilit dikişli dikiş makineleri dikkate alınarak yapılmıştır.
- (21) İşlem öncesinde JUKI ile MELCO arasında kilit dikişli dikiş makineleri ürünleri bağlamında dünya çapında yatay bir örtüşme bulunmaktadır⁵. İşlem neticesinde ise MELCO, kilit dikişli dikiş makineleri alanında faaliyet göstermeyecektir. Nitekim, MELCO'nun endüstriyel dikiş makineleri iş kolu elden çıkarılarak JUKI TECHNO'ya devredilecektir. Buna karşın işlem sonrasında JUKI TECHNO'nun Türkiye'de faaliyet göstermeyeceği bildirilmiştir. Bu hususların yanında MELCO'nun 2019 ve 2020 yıllarında Türkiye'de kilit dikişli dikiş makineleri pazarında herhangi bir ürün satmadığı, 2018'de ise sadece bir ürün sattığı belirtilmiştir. Dolayısıyla MELCO'nun da son iki yılda Türkiye'de herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı, 2018'de ise ihmal edilebilir bir satışının olduğu görülmektedir. JUKI, Türkiye'deki gelirlerini iki adet distribütörü aracılığıyla elde etmektedir. JUKI, distribütörlerinden olan Astas Endüstri Tekstil Mak. ve Tic. A.Ş. (ASTAS) aracılığıyla endüstriyel ve ev tipi dikiş makinelerini satmaktadır.
- (22) İşlem öncesinde MELCO'nun kilit dikişli dikiş makineleri bağlamında Türkiye'de gelir elde etmediği ve işlem sonrasında kurulacak ortak girişimin Türkiye'de faaliyet göstermeyeceği, münhasıran JUKI'ye ürün sağlayacağı hususları doğrultusunda; işlemten etkilenen bir pazarın bulunmadığı tespit edilmiştir.
- (23) Dosya özelinde yapılan değerlendirmeler çerçevesinde, bildirim konusu işlem taraflarının faaliyetlerinin Türkiye'de yatay ya da dikey olarak örtüşmediği, Türkiye nezdinde herhangi bir etkilenen pazar bulunmadığı ve bildirim konusu işlemin Türkiye'de hâkim durum yaratmayacağı veya mevcut bir hâkim durumu güçlendirmeyeceği ve herhangi bir pazarda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açmasının olası olmadığı değerlendirilmiş olup bu kapsamda bildirim konusu işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde izin verilebileceği kanaatine varılmıştır.

⁵ Bunun haricinde taraflar arasında dünya çapında dikey bir ilişkinin bulunmadığı bildirilmiştir.

H. SONUÇ

- (24) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.